

GLAVA II

ZAKON O POREZU NA DOBIT PRAVNIH LICA

1. Opšte odredbe

Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Službeni glasnik RS“, br. 25/01, 80/02, 43/03, 84/04, 18/10, 101/11, 119/12, 47/13 i 108/13 – u daljem tekstu: Zakon), uređeno je oporezivanje dobiti pravnih lica.

Poreski obveznik - privredno društvo, odnosno preduzeće, odnosno drugo pravno lice koje je osnovano radi obavljanja delatnosti u cilju sticanja dobiti, kao i zadruga i nedobitna organizacija ako ostvaruju prihode prodajom proizvoda na tržištu ili vršenjem usluga uz naknadu. Poreski obveznik je i nerezidentno pravno lice ukoliko ostvaruje dobit preko stalne poslovne jedinice koja se nalazi na teritoriji Republike Srbije.

Osnovica poreza - oporeziva dobit koja se utvrđuje u poreskom bilansu priznavanjem prihoda i rashoda u iznosima utvrđenim u bilansu uspeha koji je sačinjen u skladu sa *Međunarodnim računovodstvenim standardima* (dalje: MRS), odnosno *Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja* (dalje: MSFI) i propisima kojima se uređuje računovodstvo, osim prihoda i rashoda za koje je ovim zakonom propisan drugi način utvrđivanja.

Poreski period - poslovna godina koja odgovara kalendarskoj, osim u slučaju prestanka ili otpočinjanja obavljanja delatnosti u toku godine, uključujući i statusne promene, kao i u slučaju pokretanja postupka stečaja i likvidacije.

Na zahtev poreskog obveznika koji je dobio saglasnost ministra finansija, odnosno guvernera *Narodne banke Srbije*, da sastavlja i prikazuje finansijske izveštaje sa stanjem na poslednji dan poslovne godine koja je različita od kalendarske, nadležni poreski organ odobrava rešenjem da se poslovna godina i kalendarska godina razlikuju, s tim da poreski period traje 12 meseci.

Stopa poreza - 15%.

Utvrđivanje i naplata poreza – princip samooporezivanja.

Porez na dobit po odbitku – obračunava se i plaća u slučaju kada **nerезидентни** obveznik ostvari prihod direktno od rezidentnog pravnog lica (dakle, bez posredstva stalne poslovne jedinice) po osnovu dividendi i udela u dobiti, autorskih naknada, kamata i naknada po osnovu zakupa nepokretnosti i pokretnih stvari. Obveznik ovog poreza je nerезидентно pravno lice (primalac prihoda), dok je **резидентно pravno lice** (kao poreski platac) **dužno da obračuna, obustavi i uplati porez** na odgovarajući račun u momentu isplate prihoda.

Porez po rešenju – obračunava se i plaća u slučaju kada **nerезидентни** obveznik prodajom imovine (nepokretnosti, udela u kapitalu pravnih lica, akcija i drugih hartija od vrednosti) ostvari kapitalni dobitak.

Porez po rešenju obračunava se i plaća i na prihode po osnovu zakupa i podzakupa nepokretnosti i pokretnih stvari koje nerезидентни obveznik ostvari od lica koje nije dužno da obračunava, obustavlja i plaća porez po odbitku.

U oba slučaja **nerезидентни obveznik je dužan da** nadležnom poreskom organu, preko poreskog punomoćnika, **podnese poresku prijavu** na osnovu koje nadležni poreski organ donosi rešenje.

Stopa poreza po odbitku i poreza po rešenju – 20% ukoliko međunarodnim ugovorom o izbegavanju dvostrukog oporezivanja nije drukčije uređeno.

2. Utvrđivanje, obračunavanje i naplata poreza

2.1. Poreski bilans

2.1.1. Obveznik je dužan da nadležnom poreskom organu podnese poreski bilans u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza, osim u slučaju statusnih promena, likvidacije ili stečaja poreskog obveznika, kada se podnosi u roku od 15 dana od dana isteka roka propisanog za podnošenje finansijskih izveštaja.

(Dakle, kada, na primer, poreski period predstavlja poslovnu godinu koja je jednaka kalendarskoj, poreski bilans se podnosi do 29. juna tekuće godine za prethodnu; a pošto je 29. jun 2014. godine nedelja, krajnji rok za podnošenje poreskog bilansa za 2013. godinu se pomera na prvi sledeći radni dan, a to je 30. jun 2014. god. – ponedeljak.)

Naime, odredbama člana 63. st. 1. i 2. Zakona propisano je da je poreski obveznik **dužan da** nadležnom poreskom organu **podnese poresku prijavu** u kojoj je obračunat porez **i poreski bilans** za period za koji se utvrđuje porez. Uz poresku prijavu i poreski bilans, obveznik je dužan da nadležnom poreskom organu dostavi **i dokumentaciju** koju nadležni organ zatraži u skladu sa propisima kojima se uređuje poreski postupak i poreska administracija.

Poreski bilans se podnosi na Obrascu PB 1 koji je propisan *Pravilnikom o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica* („Sl. glasnik RS“, broj 20/2014 – u daljem tekstu: *Pravilnik*) i čini njegov sastavni deo. (Napominjemo, radi se o **novom** pravilniku, sa novim obrascima, koji su u primeni počev od **22.02.2014.** godine.)

U poreskom bilansu obveznik utvrđuje osnovicu poreza na dobit, usklađivanjem rashoda i prihoda iskazanih u bilansu

uspeha, na način propisan Zakonom. Prema odredbama člana 6. st. 1. i 2. Zakona, **osnovica poreza** na dobit je *oporeziva dobit* koja se utvrđuje u poreskom bilansu usklađivanjem dobiti obveznika iskazane u bilansu uspeha, koji je sačinjen u skladu sa MRS, odnosno MSFI i propisima kojima se uređuje računovodstvo, na način utvrđen ovim zakonom.

S tim u vezi, **dobit iz bilansa uspeha** koja se iskazuje pod rednim brojem 1. Obrasca PB 1 usklađuje se na način propisan Zakonom u tom smislu što se **uvećava za one rashode koji se kao takvi ne priznaju** u skladu sa Zakonom.

● *Primer:* iz dobiti iskazane pod rednim brojem 1. Obrasca PB 1 prvo se isključuju dobiti od prodaje imovine (kapitalni dobiti) iz bilansa uspeha, a potom se obračunavaju na način propisan odredbama čl. 27. do 29. Zakona i kao takvi se uključuju u oporezivu dobit obveznika.

Osim Obrasca PB 1 sastavni deo *Pravilnika* čine i:

- **Obrazac OK** (o načinu ograničenja kamate kod duga povezanom licu);

- **Obrazac PK** (o načinu obračuna poreskog kredita po osnovu ulaganja u osnovna sredstva i razvoj kao nematerijalnu imovinu);

- **Obrazac SU** (o načinu utvrđivanja srazmernog dela ulaganja u osnovna sredstva);

- **Obrazac SI** (o načinu utvrđivanja srazmerno stečene imovine statusnom promenom);

- **Aneks Obrasca PB 1** (o načinu ostvarivanja prava na poreski kredit kod međukompanijskih isplata dividendi);

- **Aneks 1 Obrasca PB 1** (o načinu ostvarivanja prava na poreski kredit po osnovu prihoda od kamata, autorskih naknada, naknada po osnovu zakupa nepokretnosti i pokretnih stvari i dividendi ostvarenih iz druge države);

- **Obrazac KPB** (o načinu sprečavanja dvostrukog oslobođenja ili dvostrukog oporezivanja pojedinih pozicija u konsolidovanom poreskom bilansu).